Bestuurlijke overeenkomst

Ondergetekenden,

De **Staat der Nederlanden**, voor deze de staatssecretaris van Defensie, G. Tuinman, hierna te noemen: '**Defensie**'

en

de Gemeente Beekdaelen, voor deze het College van Burgemeester en Wethouders van Beekdaelen, vertegenwoordigd door wethouder H. van de Laar hierna te noemen: '**Beekdaelen**'

en

de Gemeente Brunssum, voor deze het College van Burgemeester en Wethouders van Brunssum, vertegenwoordigd door wethouder V. Hermans, hierna te noemen '**Brunssum**',

hierna gezamenlijk aan te duiden als '**Partijen**'

OVERWEGENDE:

a. dat het militair gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen impact heeft op de leefomgeving in en rondom de gemeenten Beekdaelen en Brunssum;
b. dat de vliegveiligheidsbepalingen van vliegbasis Geilenkirchen bijzonderheden vragen op het gebied van ecologisch bosbeheer;
c. dat Partijen wegens de uniciteit van samenstel van omstandigheden aanleiding hebben gezien om met elkaar in gesprek te gaan over concrete oplossingen voor de uitdagingen in het ruimtelijk domein;
d. dat Partijen zodoende tot een voorstel zijn gekomen voor een afsprakenpakket voor de verbetering van de brede welvaart in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum alsook de realisatie van de nodige waarborgen voor het veilig gebruik van vliegbasis Geilenkirchen;
e. dat dit voorstel op 1 juli 2024 is neergelegd in een document getiteld: "*Afspraken op hoofdlijnen ten behoeve van de versterking van de brede welvaart in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum in verband met het effect van het gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen op de leefomgeving.*", (hierna kort: 'Afspraken op hoofdlijnen' (**bijlage 1**);
f. dat de Afspraken op hoofdlijnen afwijken van en/of verder strekken dan hetgeen waartoe Partijen op grond van de wet gehouden zijn;

g. dat de Partijen het nodig vinden om de afspraken te bekrachtigen;
h. dat daartoe – ter aanvulling op de Afspraken op hoofdlijnen – de volgende concrete afspraken worden vastgelegd.

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

ARTIKEL 1. AFSPRAKENKADER

Partijen bevestigen langs deze weg uitdrukkelijk dat zij zich hebben verbonden tot naleving van de Afspraken op hoofdlijnen (**bijlage 1**) daaronder begrepen de afspraken inzake het op te richten leefbaarheidsfonds (5.1), op het gebied van ecologisch bosbeheer (5.2), afspraken over het bedrijventerrein Rode Beek (5.3), de routekaart gebruik vliegbasis Geilenkirchen (5.4) en de overige afspraken inzake samenwerking (5.5).

ARTIKEL 2. FINANCIËLE BIJDRAGE TEN BEHOEVE OPRICHTING LEEFBAARHEIDSFONDS

In het kader van het op te richten leefbaarheidsfonds stelt Defensie eenmalig EUR 5.000.000,- (zegge: vijf miljoen euro) ter beschikking voor dit fonds, gelijkelijk te verdelen over beide gemeenten.

ARTIKEL 3. TOEPASSELIJK RECHT

3.1. Op deze overeenkomst is Nederlands recht van toepassing.

3.2. De Rechtbank Den Haag is (bij uitsluiting) de in eerste instantie bevoegde instantie om kennis te nemen van geschillen inzake deze overeenkomst.

3.3. Bij geschillen voortvloeiend uit deze overeenkomst, verplichten partijen zich eerst tot onderling overleg alvorens gerechtelijke stappen te ondernemen.

Naam: G. Tuinman, staatssecretaris, Ministerie van Defensie	Naam: H. van de Laar, Wethouder, Gemeente Beekdaelen	Naam: V. Hermans, Wethouder, Gemeente Brunssum
Datum: 07-02-2025	Datum: 07-02-2025	Datum: 07-02-2025
Plaats: Nuth	Plaats: Nuth	Plaats: Nuth
Handtekening:	Handtekening:	Handtekening:

Afspraken op hoofdlijnen

ten behoeve van de versterking van de brede welvaart in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum in verband met het effect van het gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen op de leefomgeving.

Afspraken op hoofdlijnen

ten behoeve van de versterking van de brede welvaart in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum in verband met het effect van het gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen op de leefomgeving.

In opdracht van:
Gemeente Beekdaelen
Gemeente Brunssum
Ministerie van Defensie

Plaats, datum:
Beekdaelen/Brunssum, 1 juli 2024

Inhoud

1. Inleiding **4**

2. Schets van de situatie **4**

3. Doelen van de afsprakenset **5**

4. De groslijst aan mogelijke maatregelen **5**

5. Afsprakenset **6**

5.1 Afspraken over het inrichten van een gemeentelijk leefbaarheidsfonds 6

5.2 Afspraken over ecologisch bosbeheer 7

5.3 Afspraken over bedrijventerrein Rode Beek 8

5.4 Afspraken over routekaart toekomstig gebruik NAVO-vliegbasis Geilenkirchen 8

5.5 Afspraken over de samenwerking 9

Appendix 1 Groslijst maatregelen **11**

Appendix 2 Samenstelling overleggen **13**

1. Inleiding

Eind 2023 hebben de gemeenten Beekdaelen en Brunssum en het ministerie van Defensie (hierna te noemen 'partijen') gezamenlijk de opdracht gegeven tot het uitvoeren van een verkenning naar de mogelijkheden voor een realistisch en gezamenlijk afsprakenpakket tussen Rijk en regio voor de verbetering van de brede welvaart in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum, in relatie tot de activiteiten van de NAVO op vliegbasis Geilenkirchen. De Provincie Limburg is betrokken, maar is nu geen formele partij in deze afspraken.

Deze verkenning heeft gedurende de maanden november 2023 tot en met mei 2024 gelopen. Uit de verkenning is gebleken dat er op dit langjarige dossier nu een momentum is ontstaan om een stap voorwaarts te zetten. Het vraagt vertrouwen en moed om dat te doen. Er is gewerkt aan het bouwen van het vertrouwen tussen de partijen, door op meerdere dossiers te verdiepen in elkaars belangen en de tijd te nemen om tot een oplossing te komen. De uitkomsten daarvan zijn geland in deze afspraken op hoofdlijnen. Partijen zien dit als een belangrijke stap voorwaarts.

Deze afspraken op hoofdlijnen vormen de opmaat tot structurele bevordering van de brede welvaart in de gemeenten Brunssum en Beekdaelen. Bestaande achterstanden in combinatie met de onder druk staande leefomgeving vragen namelijk om een bredere en langjarige ondersteuning. Zo'n aanhoudende stimulans voor de brede welvaart sluit aan bij de aanbevelingen in het adviesrapport 'Elke regio telt'.

Indien het onderzoek dat wordt gedaan naar (na-) isolatie (geluid en duurzaamheid) rond vliegbases waar de F-35 wordt gestationeerd, leidt tot aanpassing van bestaand beleid, dan komen ook andere locaties, waaronder de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen, in beeld om opnieuw beoordeeld te worden.

Partijen hebben afgelopen jaren meerdere bestuurlijke en politieke uitspraken gedaan en besluiten genomen over dit dossier, bijvoorbeeld de door de gemeenteraad van Beekdaelen vastgestelde beleidskaders. Binnen die context is dit resultaat tot stand gekomen. Het resultaat bestaat uit de schets van de situatie, de definitie van de doelen, een groslijst aan mogelijke maatregelen en een vijftal afspraken.

De vervolgstap is het borgen van deze afspraken in een bestuursovereenkomst, na sondering hierover bij de gemeenteraden van Beekdaelen en Brunssum.

2. Schets van de situatie

Het gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen, vlak over de grens in Duitsland, zorgt al decennia voor overlast in de naburige kernen in Nederland in de gemeenten Beekdaelen en Brunssum. Sinds 1982 maakt de NAVO gebruik van de vliegbasis. De NAVO heeft hier AWACS-radartoestellen gestationeerd.

De ervaren overlast is dusdanig groot en langdurig dat er extra inspanningen zijn gewenst om de inwoners van het gebied tegemoet te komen. Ondanks dat er minder wordt gevlogen: het aantal vliegbewegingen is afgenomen van jaarlijks 3000 (2009) naar 1552 (2022). En dat er naar de toekomst toe stillere toestellen worden verwacht: de NAVO heeft besloten de huidige AWACS-toestellen (E-3A) te vervangen. De aanbesteding voor zes toestellen is gestart en daarbij is gekozen voor de Boeing E-

7A AEW&C (Wedgetail). Vanaf 2031 start de initiële operationele dienst. Vanaf 2035 zijn de E-3A's uit gebruik genomen.

Afgelopen jaren zijn er elders in Nederland leefbaarheidsinitiatieven genomen, rondom militaire en civiele vliegvelden.

Het bijzondere aan de situatie hier is dat het een militaire vliegbasis in Duitsland betreft, met de NAVO als gebruiker. Dit maakt dat besluiten over het gebruik door de NAVO worden genomen en besluiten over de milieuruimte door de Duitse overheid worden genomen.

Voor het geven van gevraagd en ongevraagd advies over de ernstige (geluids-)hinder als gevolg van de overvliegende AWACS-toestellen is in 1990 de Commissie AWACS Limburg (CAL) ingesteld. De commissie adviseert over maatregelen en voorschriften ter vermindering van de geluidshinder en eventuele andere hinderfactoren op Nederlands grondgebied rondom het luchtvaartterrein. Verder worden er bijvoorbeeld klachtenrapportages besproken. Afgelopen jaren zijn er verschillende (bron-)maatregelen getroffen om de overlast te beperken.

3. Doelen van de afsprakenset

Het kerndoel van het bestuurlijk overleg dat de afgelopen periode heeft plaatsgevonden tussen de partijen is met name te zorgen voor het 'herstel van vertrouwen' in de overheid.

De verkenning heeft opgeleverd dat partijen het eens zijn over de doelen die moeten worden bereikt met het uitvoeren van het op te stellen afsprakenpakket. Dat zijn de volgende:

1. Het geven van een impuls aan de leefbaarheid en de ruimtelijk-economische structuur van de omgeving;
2. Het borgen van het veilig en verantwoord gebruik voor Rijk en regio van de vliegbasis op de korte en lange termijn;
3. Het inrichten en borgen van een constructief overleg inzake het gebruik van de vliegbasis in relatie tot de leefbaarheid.

Hiervoor gelden de principes dat de drie doelen altijd in samenhang worden bezien en stappen op deze doelen gelijktijdig dienen te worden genomen.

4. De groslijst aan mogelijke maatregelen

De verkenning heeft een 'longlist' van mogelijk te treffen maatregelen opgeleverd. Dit is het vertrekpunt voor verdere uitwerking. Diverse partijen hebben afgelopen jaren initiatieven genomen om te komen tot afspraken over tegemoetkoming voor de ervaren overlast. Deze informatie is gebruikt om tot deze groslijst te komen.

Niet elke partij hoefde het in deze fase eens te zijn met elke opgevoerde maatregel. Sterker: er konden maatregelen in staan die individuele partijen onwenselijk vonden. De inventarisatie is opgesteld op basis van een tweetal interviewrondes en deskresearch.

De maatregelen hebben een beoordeling van de uitvoerbaarheid gekregen. Dit is gedaan met twee doelen: scherpte te krijgen in kansrijkheid van de maatregelen. Afscheid te nemen van maatregelen die niet passend zijn binnen de kaders van deze verkenning.

Het beoordelingskader dat is gehanteerd kent de volgende onderdelen:

- Uitvoeringstermijn;
- Geografische scope (maatregelen zijn gericht op het verbeteren van de leefbaarheid op het grondgebied van de gemeenten Beekdaelen en Brunssum, specifieke maatregelen zoals bronmaatregelen of energieopwekking kunnen hier ook buiten liggen);
- Beslissingsbevoegdheid van partijen (onderscheid tussen de partijen betrokken bij deze afspraken en andere partijen);
- Mate van relatie tot de activiteiten van de NAVO op vliegbasis Geilenkirchen (te duiden in de categorieën groot, middel, klein en niet van toepassing).

De groslijst is opgenomen in appendix 1.

5. Afsprakenset

5.1 Afspraken over het inrichten van een gemeentelijk leefbaarheidsfonds

Partijen (h)erkennen de wens en noodzaak dat de leefbaarheid van de gemeenten een impuls wordt gegeven.

Het ministerie van Defensie stelt hiervoor een eenmalige bijdrage van in totaal € 5.000.000,- (inclusief BTW) ter beschikking

De gemeenten richten hiermee een leefbaarheidsfonds op waarmee maatregelen kunnen worden gerealiseerd. De gemeenten zijn voornemens de nu beschikbare 5 miljoen euro middels het fonds de komende jaren in te zetten op onderstaande doelen. Met het ministerie van Defensie wordt afgesproken dat maatregelen die vanuit dit leefbaarheidsfonds mogelijk worden gemaakt, binnen één van de onderstaande inhoudelijke kaders vallen, waarbij de gemeenten de ruimte hebben om hier prioritering en fasering in aan te brengen:

1. Het nemen van bovenwettelijke maatregelen ten behoeve van het verbeteren van de geluidsisolatie van bestaande en nieuwe basisscholen in beide gemeenten;
2. Het verbeteren van de omgevingskwaliteit van de gebouwde omgeving van de gemeente Brunssum en van het oostelijk deel van gemeente Beekdaelen;
3. Het geven van een impuls aan de ecologische, landschappelijke en recreatieve kwaliteiten van de landschappelijke zone Schinveldse Bossen – Schutterspark/Teverenerheide – Brunssummerheide.

De uitvoering van het leefbaarheidsfonds wordt belegd bij de gemeenten Beekdaelen en Brunssum. In het in te richten bestuurlijk overleg (paragraaf 5.5) zal minimaal één keer per jaar door de gemeenten

worden gerapporteerd over de gedane en geplande besteding van de middelen in het fonds en de voortgang van de uitvoering van de maatregelen.

Het fonds kan nu of later ook ingezet worden om duurzaamheidsmaatregelen te treffen, bijvoorbeeld op het gebied van energieopwekking. Zodat de mogelijke revenuen daaruit gebruikt worden voor de realisatie van bovengenoemde inhoudelijke kaders.

Partijen streven ernaar dat het leefbaarheidsfonds in 2025 operationeel is.

De gemeenten spannen zich om de maatregelen te cofinancieren of op andere wijze te ondersteunen. De gemeenten zoeken de verbinding met maatregelen in het kader van de Regiodeal 2 voor Parkstad. Zo kan de impact, de uitvoeringskracht en snelheid van het leefbaarheidsfonds worden vergroot.

Het ministerie van Defensie spant zich in om afspraken over aanvullende financiering vanuit andere departementen mogelijk te maken. Deze afspraken op hoofdlijnen vormen de opmaat tot structurele bevordering van de brede welvaart in de gemeenten Brunssum en Beekdaelen. Bestaande achterstanden in combinatie met de onder druk staande leefomgeving vragen namelijk om een bredere en langjarige ondersteuning. Zo'n aanhoudende stimulans voor de brede welvaart sluit aan bij de aanbevelingen in het adviesrapport 'Elke regio telt'.

Uiterlijk het eerste kwartaal van 2025 worden voorstellen voor cofinanciering, koppeling met Regiodeal 2 en aanvullende financiering vanuit andere departementen voorgelegd in het bestuurlijk overleg (zie paragraaf 5.5).

5.2 Afspraken over ecologisch bosbeheer

Partijen spreken af, gezien de ecologische, landschappelijke en recreatieve samenhang, gezamenlijk bosbeheer uit te voeren voor het gehele gebied de Schinveldse bossen.

Er wordt een ecologisch bosbeheerplan opgesteld in opdracht van gemeente Beekdaelen, het ministerie van Defensie, Natuurmonumenten, Waterleidingbedrijf (WML) en overige grote grondeigenaren voor het gebied van de Schinveldse Bossen. Het concept ecologisch bosbeheerplan dient door de terreinbeherende instanties in het derde kwartaal van 2024 opgeleverd te worden, zodat de vervolgprocedures tijdig kunnen worden gestart en de benodigde vergunningen kunnen worden aangevraagd. Dit is gericht op de start van de uitvoering van het ecologisch bosbeheer uiterlijk in het laatste kwartaal van 2024.

Specifiek voor het beheer van het bosgebied In de Roet is het nodig om het veilig gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen te borgen. Sommige boomtoppen beperken het zicht van de vliegers. Uit oogpunt van vliegveiligheid zijn beheersmaatregelen daarom noodzakelijk. Het beperken van de hoogte van de bomen zal door het ministerie van Defensie volledig in het kader van ecologisch verantwoord bosbeheer worden uitgevoerd.

Het college van de Gemeente Beekdaelen zal bij een vergunningsaanvraag ten behoeve van het bosbeheer deze met een constructieve grondhouding beoordelen, waarbij het advies van de natuurbeheerder als beoordelingsgrondslag wordt gebruikt en waarbij monumentale bomen in principe worden ontzien.

Partijen treden in overleg met Natuurmonumenten met als insteek om het beheer tegen nader te maken afspraken door Natuurmonumenten uit te laten voeren.

Naast deze afspraken over het ecologisch bosbeheer, zal vanuit het leefbaarheidsfonds een impuls worden gegeven aan de natuur- en landschapsontwikkeling van de in paragraaf 5.1 beschreven landschappelijke zone Schinveldse bossen – Schutterspark/Teverenerheide – Brunssummerheide.

5.3 Afspraken over bedrijventerrein Rode Beek

De gemeente Beekdaelen en het ministerie van Defensie vinden het van belang dat de ontwikkeling van het bedrijventerrein Rode Beek kan worden doorgezet en dat tegelijkertijd de vliegveiligheid niet in gevaar komt.

Zij spreken af dat het college van B&W van gemeente Beekdaelen een aangepast bestemmingsplan Rode Beek aan de gemeenteraad zal voorleggen, waarin een maximale bouwhoogte van 12 meter voor het gehele gebied zal worden opgenomen. Dit is voor het ministerie van Defensie een afdoende garantie voor het borgen van de vliegveiligheid, zodat de 'funnel' hier niet hoeft te worden opgenomen in het bestemmingsplan.

Hiermee wordt de procedure van het bestemmingsplan Rode Beek voortgezet, gericht op de ontwikkeling van het gebied zoals beoogd.

5.4 Afspraken over routekaart toekomstig gebruik NAVO-vliegbasis Geilenkirchen

Partijen vinden het van belang om een gezamenlijke inbreng van Nederland bij de NAVO te bepalen over het toekomstige gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen door de NAVO. Partijen zijn zich ervan bewust dat de NAVO zelf, binnen de geldende kaders, besluiten neemt over het gebruik.

Deze routekaart is voor de partijen het vertrekpunt voor het gesprek met de NAVO. Het bindt geen van de partijen formeel. De routekaart legt wel de 0-situatie vast waarover de regio in gesprek is met het Rijk.

In deze routekaart komen aan de orde:

- Het maximaal aantal vliegbewegingen (uitgaande van een maximum conform het feitelijk gerealiseerde aantal vliegbewegingen de afgelopen 10 jaar), concreet betekent dit een inzet op maximaal 1600 vluchten per jaar;
- (het tempo van) de vervanging van de huidige toestellen door nieuwe en stillere toestellen;
- het begrenzen van de geluidruimte op het huidige niveau, door maximalisatie van het aantal vluchten zoals hiervoor genoemd waarbij nog nadere afspraken worden gemaakt over het verkrijgen van inzicht in de luchtkwaliteit door gebruik van de huidige en vervangende AWACS-toestellen;
- het alleen toestaan van het incidenteel aandoen van Geilenkirchen door jachtvliegtuigen zoals de F-35 en het niet permanent of tijdelijk stationeren ervan;

- de aandacht voor verduurzaming door de NAVO.

De inbreng wordt in ieder geval periodiek besproken met de permanente vertegenwoordiger van Nederland bij de NAVO (zie paragraaf 5.5) in het bestuurlijk overleg.

Naast bovenstaande inbreng richting de NAVO, zijn er ook formele instrumenten die partijen kunnen inzetten indien het gebruik van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen wijzigt. Conform het Verdrag van Espoo dienen het Nederlandse publiek en de Nederlandse overheden, in het geval van mogelijke grensoverschrijdende milieugevolgen, op dezelfde wijze en tegelijkertijd worden betrokken bij de m.e.r.-procedure als de autoriteiten en het publiek in Duitsland. In dat kader kunnen bijvoorbeeld zienswijzen worden ingediend.

En in het kader van de NAVO-binnenvliegregeling kan de minister van Defensie besluiten de toestemming voor het binnenvliegen van het Nederlandse luchtruim in te trekken, te wijzigen of aan nadere voorwaarden te onderwerpen.

5.5 Afspraken over de samenwerking

Om te kunnen sturen op de afspraken uit het totale pakket, richten de partijen de volgende overlegstructuur in:

Bestuurlijk overleg

Dit bestuurlijk overleg bestaat uit de volgende vertegenwoordiging:

- de direct betrokken partijen (ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum en provincie Limburg): de staatssecretaris van Defensie en bestuurlijke vertegenwoordiging van de gemeenten en provincie. Zij bespreken de politiek-bestuurlijke aandachtspunten in de breedte, delen zorgen en verkennen oplossingsrichtingen;
- Het Rijk vaardigt afhankelijk van de inhoud van de agenda op verzoek van het ministerie van Defensie ook een of meerdere andere departementen af. Het ministerie van Defensie is het centrale aanspreekpunt voor de regio voor het totale dossier. Partijen realiseren zich en hebben afgesproken dat de gemeenten in het kader van de brede welvaart, ook in de toekomst aan de verbetering hiervan willen werken met inbreng van mogelijke financiering van andere departementen;
- De permanente vertegenwoordiger van Nederland bij de NAVO wordt indien de agenda dat vraagt, uitgenodigd. Zodat uitwisseling plaats kan vinden over de relevante besluiten van de NAVO over het gebruik en de toekomst van de luchthaven;
- De verantwoordelijke voor de ondersteuning van de operatie van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen, wordt indien de agenda dat vraagt uitgenodigd. Zodat mogelijke bronmaatregelen op de vliegbasis zelf kunnen worden besproken.

Dit overleg heeft een frequentie van tweemaal per jaar (in beginsel fysiek) en dient om verder te werken aan het vertrouwen en om verdere stappen voorwaarts te kunnen zetten.

Ambtelijk overleg

Om voortgang van de afspraken uit de verkenning te borgen wordt er ook tweemaal per jaar op het niveau van ambtelijke opdrachtgevers tussen de partijen overlegd. Een ambtelijk projectteam bewaakt maandelijks de voortgang, stuurt op de uitvoering van de afspraken en bereidt het bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgeversoverleg voor. De samenstelling van de bestuurlijke en de ambtelijke overleggen is opgenomen in appendix 2.

Grensoverstijgend overleg

Meerdere onderwerpen die aan dit afsprakenpakket raken, met name de milieuthema's (geluid, duurzaamheid, natuur- en waterkwaliteit) zijn actueel en grensoverstijgend. Er wordt onderzocht of hierbij kan worden aangesloten bij de programmalijn Grensoverstijgende Samenwerking (GROS) van de Regiodeal 2.

Eerste voortgangsmoment

Partijen komen overeen om uiterlijk in het eerste kwartaal van 2025 de voortgang te bespreken. In relatie tot de gemaakte afspraken komen dan in ieder geval de volgende aan de orde:

1. Start uitvoering van het gemeentelijk leefbaarheidsfonds;
2. Voorstellen voor vervolgafspraken op basis van de uitkomsten van de inventarisatie over aanvullende bekostiging van het leefbaarheidsfonds door het Rijk en de cofinanciering door de gemeenten;
3. Het concept ecologisch bosbeheerplan en vergunningsverlening voor ecologisch bosbeheer van de Schinveldse bossen;
4. De voortgang op het dossier Rode Beek;
5. Het concept van de routekaart toekomstig gebruik NAVO-vliegbasis Geilenkirchen.

Partijen bespreken de voortgang van deze onderwerpen als één samenhangend pakket. Conform de doelstellingen dient er voortgang op alle onderwerpen te zijn gerealiseerd, zodat de samenhang in de tijd geborgd blijft.

Appendix 1 Groslijst maatregelen

Categorie	Nr.	Maatregel	Toelichting	Indicatie uitvoerings-termijn	Beslisser	Betrokkenen	Relatie tot activiteiten NAVO	Uitvoer-baarheid
Bronmaatregelen	B 1	Vervanging AWACS door nieuwe toestellen	De NAVO heeft besloten de huidige AWACS-toestellen (E-3A) te vervangen. De aanbesteding voor zes toestellen is gestart en daarbij is gekozen voor de Boeing E-7A AEW&C (Wedgetail). Vanaf 2031 start de initiële operationele dienst. Vanaf 2035 zijn de E-3A's uit gebruik genomen. Er wordt een transitieplan opgesteld voor de vervangingsperiode.	2031-2035	NAVO	Ministerie van Defensie	Groot	Groot
	B 2	Vastleggen maximum van de geluidruimte vliegbasis	De verwachting is dat als gevolg van de vervanging van de huidige door nieuwe toestellen de benodigde geluidruimte voor de NAVO-activiteiten minder wordt. Als deze milieuwinst (minder geluid) optreedt kan deze worden vastgelegd in planologische besluiten van de Duitse overheid.	Niet bekend	Duitse overheid	Ministerie van Defensie	Groot	Klein
	B 3	Vastleggen beperkingen van het gebruik basis door met name jachtvliegtuigen	De vliegbasis is nu geen standplaats voor andere typen vliegtuigen. Wel wordt er indien noodzakelijk gebruikgemaakt van de basis voor landingen (bv. in noodgevallen of bij onderhoud andere basissen). Deze maatregel heeft als doel afspraken vast te leggen dat de basis niet als standplaats gaat worden gebruikt in de toekomst voor met name jachtvliegtuigen.	Niet bekend	NAVO	Ministerie van Defensie	Groot	Klein
	B 4	Elektrificeren grondactiviteiten basis	Het elektrificeren van het grondmaterieel levert een positieve bijdrage aan het beperken van geluid en milieudruk.	Niet bekend	Vliegbasis Geilenkirchen	Ministerie van Defensie	Middel	Klein
	B 5	Elektrificeren kleine propellertoestellen	Het elektrificeren van de kleinere toestellen die gebruikmaken van de vliegbasis levert een positieve bijdrage aan het beperken van geluid en milieudruk.	Niet bekend	NAVO	Ministerie van Defensie	Middel	Klein
Leefbaarheid algemeen	L 1	Oprichten leefbaarheidsfonds	Instellen algemeen leefbaarheidsfonds naar analogie van het Leefbaarheidsfonds Luchthaven Eindhoven	2024	Ministerie van Defensie	Gemeenten Brunssum en Beekdaelen	Groot	Groot
	L 2	Oprichten omgevingsfonds	Oprichten of onderzoeken van een omgevingsfonds gekoppeld aan lokale duurzame energieopwek. Bij deze aanpak wordt een startkapitaal benut voor investeringen in wind- of zonne-energie. De revenuen hieruit vormen vervolgens de structurele inkomstenbron voor een fonds dat kan bijdragen aan leefbaarheidsdoelstellingen. Bij windenergie kan het gaan om de financiering en plaatsing van windturbines op defensieterrein in Brunssum en op Duits grondgebied over de grens bij Beekdaelen (gekoppeld aan het Nederlandse energienetwerk). Voor zonne-energie zitten er ook (gemeentelijke) projecten in de pijplijn, die relatief snel verwezenlijkt kunnen worden.	2024	Ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum	Provincie Limburg, Parkstad Limburg, Ministerie van BZK	Middel	Middel
	L 3	Organiseren tafelgesprek departementen	Rondetafelgesprek t.b.v. ontsluiten bestaande regelingen bij andere departementen.	2024	Ministerie van Defensie	Ministerie I&W, BZK, EZK	Middel	Groot
	L 4	Revitalisering kern Schinveld	De sociaaleconomische problematiek in de kern Schinveld noopt tot investeringen op diverse terreinen, waaronder gezondheid en duurzaamheid. Ook de verbetering van de leefbaarheid door aanpakken criminaliteit en ondermijning en fysieke herstructurering van de kern Schinveld behoeven aandacht.	2023-2030	Gemeente Beekdaelen		Middel	Middel
	L 5	Investeringen Brunssumse wijken	De sociaaleconomische problematiek in Brunssum Noord en Oost noopt tot investeringen op diverse terreinen, waaronder gezondheid en duurzaamheid. Het betreft hier de delen van de gemeente die de meeste AWACS-hinder ondervinden.	2021-2026	Gemeente Brunssum		Middel	Middel
	L 6	Compenseren extra inzet gemeenten	De complexiteit van het dossier vergt structureel extra inzet van ambtenaren en bestuur van de gemeenten Beekdaelen en Brunssum. In verband met het dossier zijn ook externe (advies)opdrachten nodig.	2024	Gemeenten Brunssum en Beekdaelen		Klein	Klein
	D 1	Plaatsing windturbine op defensieterrein Brunssum	Mogelijkheid tot het plaatsen van een windturbine. Dit past in het provinciaal beleid en is naar verwachting niet strijdig met het functioneren van de vliegbasis.	Niet bekend	Ministerie van Defensie, gemeente Brunssum	Provincie Limburg	Middel	Middel
	D 2	Uitbreiden Velocity deelfietsensysteem	Grensoverschrijdend systeem voor deelfietsen, levert potentieel baten voor duurzaamheid, leefbaarheid en gezondheid.	Niet bekend	Gemeenten Brunssum en Beekdaelen		Middel	Middel

Categorie	Nr.	Maatregel	Toelichting	Indicatie uitvoerings-termijn	Beslisser	Betrokkenen	Relatie tot activiteiten NAVO	Uitvoer-baarheid
	G 1	Isolatie bestaande woningen Brunssum en Beekdaelen	Isolatie bestaande woningen onder de vliegroute. Onderzoeken wat de hedendaagse betere mogelijkheden kunnen zijn voor isolatie waarbij het thema duurzaamheid koppelkansen biedt.	Niet bekend	Gemeente Brunssum en Beekdaelen		Groot	Middel
	G 2	Onderzoeken impact fijnstof en andere luchtverontreiniging op gezondheid	In aansluiting op onder meer het rapport Landrum & Brown.	Niet bekend	Ministerie van Defensie		Middel	Groot
	G 3	Isolatie scholen	Extra isolatie scholen.	Niet bekend	Gemeente Brunssum en Beekdaelen		Groot	Middel
Economie	E 1	Ontwikkeling Oostflank Brunssum	Aanwezigheid vliegbasis heeft gevolgen voor ontwikkelings-mogelijkheden Oostflank Brunssum. Terugbrengen van uitstoot basis heeft positieve effecten op Natura 2000-gebieden, waardoor enige ruimte kan ontstaan (zie maatregel B4 en 5 bijvoorbeeld).	Niet bekend	Gemeente Brunssum	Provincie Limburg	Klein	Klein
Natuur	N 1	Breed ecologisch bosbeheer	Handhaven en mogelijk verbeteren van de ecologische waarden en onderlinge verbinding van de natuur-/bosgebieden aan de oostzijde van Schinveld/Brunssum. Het ecologisch bosbeheer van natuurgebied In de Roet maakt onderdeel uit van deze brede aanpak.	2023	Ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum	Provincie Limburg, terreinbeherende organisaties	Groot	Groot
Samenwerking en governance	S 1	Continueren bestuurlijk overleg brede welvaart	Het huidige BO is gericht op de verkenning. Voortzetten van het bestuurlijk overleg in aanvulling op de CAL. Het functioneren van de CAL is geëvalueerd in het kader van de landelijke evaluatie COVM's. De vervolgacties moeten worden bepaald. Dat kan leiden tot een nieuw besluit over de governance, waarbij ook het vervolg van deze verkenning een plek kan krijgen.	Q1/Q2 2023	Ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum	Provincie Limburg, NAVO	n.v.t.	Groot
	S 2	Uitbreiden deelname bestuurlijk overleg met ministerie van I&W	Het ministerie van I&W is verantwoordelijk voor regime besluit beperkingengebied en daarmee de milieuruimte.	2024	Ministerie van I&W	Ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum	n.v.t.	Middel
	S 3	Bestuurlijke afspraak over planologische regeling BARRO voor Rode beek en omgevingsplan	In het besluitvormingsproces van de omgevingswet zal het college van Beekdaelen de raad nadrukkelijk op de toepasselijkheid van het BARRO (of opvolgend juridisch kader) en de gevormde jurisprudentie Rode Beek wijzen.	2024	Ministerie van Defensie, gemeente Beekdaelen		n.v.t.	Groot
	S 4	Opzetten archivering	Er is een gebrek aan overzicht van besluiten en afspraken. Voor de transparantie en bouwen aan vertrouwen is dit overzicht nodig.	2024	Ministerie van Defensie, gemeenten Beekdaelen en Brunssum		n.v.t.	Groot
	S 5	Uitvoering aansluiten bij Regio Deal (focusgebieden)	In 2023 is een tweede Regio Deal gesloten voor Parkstad Limburg. Daarin staat de verbetering van de brede welvaart in de regio centraal. Er is een uitvoeringsorganisatie en governance operationeel. Twee van de acht focusgebieden hebben relatie met de opgave uit deze verkenning: de kern Schinveld en Brunssum-Noord en -Oost. De Oostflank in Brunssum is in het kader van de herstructurering van bedrijventerreinen opgenomen in de Regio Deal.	2024	Parkstad Limburg en Ministerie van BZK		n.v.t.	Groot

Appendix 2 Samenstelling overleggen

Samenstelling bestuurlijk overleg

- Staatssecretaris van Defensie
- Gedeputeerde Milieu, toezicht en handhaving, provincie Limburg
- Burgemeester gemeente Beekdaelen
- Burgemeester gemeente Brunssum
- Wethouder dossier AWACS, gemeente Beekdaelen
- Wethouder dossier AWACS, gemeente Brunssum
- Voorzitter Commissie AWACS Limburg
- Directeur-Generaal andere departementen (op verzoek)
- Permanente vertegenwoordiger NL bij NAVO (op verzoek)
- Vertegenwoordiger NAVO-vliegbasis Geilenkirchen (op verzoek)

Samenstelling ambtelijk opdrachtgeversoverleg

- Hoofd afdeling Leefomgeving, ministerie van Defensie
- Directeur/afdelingshoofd ruimte, gemeente Beekdaelen
- Directeur/afdelingshoofd ruimte, gemeente Brunssum
- Vertegenwoordiger NAVO-vliegbasis Geilenkirchen (op verzoek)

Samenstelling projectteam

- Strategisch omgevingsmanager, ministerie van Defensie
- Beleidsambtenaar, provincie Limburg
- Beleidsambtenaar, gemeente Beekdaelen
- Beleidsambtenaar, gemeente Brunssum